

Undervisningsbeskrivelse

BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET
STYRELSEN FOR
UNDERVISNING OG KVALITET

Termin	Termin: maj-juni 2024/25
Institution	Herning HF & VUC
Uddannelse	Enkeltfag
Fag og niveau	Psykologi C
Lærer(e)	MBO
Hold	24PsC01

Oversigt over gennemførte undervisningsforløb i faget

Forløb 1	Familiens betydning, opdragelse og kultur
Forløb 2	Gruppepsykologiske samspil
Forløb 3	Læring i en digitaliseret verden
Forløb 4	Kærlighed
Forløb 5	Eksamenstræning

Beskrivelse af det enkelte undervisningsforløb

Nb! Et skema for hvert forløb

Forløb 1	Familiens betydning, opdragelse og kultur
Forløbets indhold og fokus	Dette modul handler om hvordan vi udvikler os som mennesker, og hvilken rolle vores familie, opdragelse og kultur spiller i vores udvikling. Ligeledes handler det om kulturforskelle i grupper i samfundet, og hvordan vi kan arbejde med eksempelvis integration. I modulet vil der blive introduceret teorier, som belyser blandt andet barnets udvikling og trivsel i familien samt kulturmødet og skabelsen af en identitet, eksempelvis som tilhørende en minoritet i samfundet Centrale begreber: Kvalitativ metode, Kvantitativ metode, Den autoritære opdragelsesstil, Den uinvolverende opdragelsesstil, Den eftergivende opdragelsesstil, Den autoritative opdragelsesstil, Team-familie, Den patriarkalske familie, Svingdørsfamilien, Det sociale akvarium, Forhandlingsfamilie, Den symmetriske familie, Social arv, Omsorgssvigt, Resiliens, Social mobilitet, Risikofaktorer, Resiliensfaktorer, Tilknytningsteori, Før-tilknytning, Begyndende tilknytning, Selektiv tilknytning, Tilknytningstyper, Tryk tilknytningstype, Utryk-undgående tilknytningstype, Utryk-ængstelig tilknytningstype, Utryk-desorienterede tilknytningstype, fremmedsituationstesten, Hospitalisme, Institutionel autisme, Deprivation, Minoritet, Dobbeltidentitet, Giddens: Sammenhængende fortællinger, Gergen: Det multiple selv, Sociale arenaer, Assimilation, Segregation, Integration, Stereotyper, Fordomme, Still face
Faglige mål	- Demonstrere et bredt kendskab til fagets stofområder, primært i forhold til det normalt fungerende menneske - Redegøre for og kritisk forholde sig til psykologisk viden i form af psykologiske teorier, begreber - Inddrage og vurdere forskellige forklaringer på psykologiske problemstillinger - Argumentere fagligt og formidle psykologisk viden med et fagligt begrebsapparat på en klar og præcis måde. - Kunne skelne mellem hverdagspsykologi og videnskabelig baseret psykologisk viden - Demonstrere viden om psykologisk identitet og metoder og behandle problemstillinger i samspil med andre fag.
Kernestof	<i>Social psykologi:</i> - Stereotyper, fordomme og diskrimination <i>Udviklingspsykologi:</i>

	- menneskets udvikling, herunder tilknytning, betydning af arv, miljø, køn og kultur - tilknytning, sårbarhed og resiliens Supplerende stof: det praksis og anvendelsesorienterede med besøg fra pædagoguddannelsen
Anvendt materiale.	Barse, Marie (2015): "Mishandling i barndommen seksdoble risikoen for at skade sig selv", <i>Videnskab.dk</i> (uddrag) Deruginsky, Louise: "Lea fik bank af stedfar: jeg følte, det var min skyld" (12. marts 2017) https://www.tvmidtvest.dk/morso/lea-fik-bank-af-stedfar-jeg-folte-det-var-min-skyld Ernst, Niklas: "Randi fra 'De brændte børn' om sin mor: det er ikke alt man skal tilgive, <i>TV2</i>: https://livsstil.tv2.dk/2016-04-28-randi-fra-de-braendte-boern-om-sin-mor-det-er-ikke-alt-man-skal-tilgive Hjerneskadeforeningen: "Peter Lund Madsen fortæller om hjernen og dens funktioner" https://hjerneskadet.dk/viden-om-hjerneskaade/hjernen-og-dens-funktioner/ Freije, Layal (2017): "Jeg bliver aldrig rigtig dansk – og aldrig rigtig arabisk. Men betyder det, at jeg er ingenting?", <i>Politiken</i> Larsen, O.S. (2024). <i>Psykologiens veje</i>. Systime. Kap 6: - John Bowlby og Mary Ainsworth - Case: Chieko Kap 8: - Tilknytningsforstyrrelser og omsorgssvigt - Omsorgssvigt - Risiko og resiliens (uddrag) - De rumænske børnehjem Kap 10: - Opdragelsesindealer - Fire opdragelsesstile - Undersøgelse: fire opdragelsesformer og deres virkninger Kap 22: - Kulturmøder Kap 26: - Fire familietyper

	- Case: De fleste kan mere end de tror (https://psykveje.systime.dk/?id=5690) Nygaard, Else Marie (2006): "En familie af holdspillere" i <i>Kristeligt Dagblad</i> https://www.kristeligt-dagblad.dk/danmark/en-familie-af-holdspillere Rasmussen, Pernille Darling (2019): "Børn med stabil omsorgsperson i barndommen bliver mere resiliente" <i>Videnskab.dk</i> Ringgaard, Anne: "Unge med indvandrebaggrund er splittede mellem to liv" på <i>Videnskab.dk</i> (2. oktober 2014) https://videnskab.dk/kultur-samfund/unge-med-indvandrerbaggrund-er-splittede-mellem-liv Ringgaard, Anne: "Tidligt skadede adoptivbørn har alvorlige psykiske problemer som voksne" på <i>Videnskab.dk</i> (23 februar 2017): https://videnskab.dk/krop-sundhed/tidligt-skadede-adoptivboern-har-alvorlige-psykiske-problemer-som-voksne Ravn, F.A.P. & Wolf, T. (2024). "At bryde den sociale arv". I <i>Psykologi - fra celle til selfie</i>. Gl. udgave. Columbus. (p220) Sommer, Dion & Mette Marie Ledertough (2016): "Hvor kommer modstandskraften fra?", <i>Asterisk</i> (uddrag) Sønderby, Christian (2013): <i>Blodets bånd</i> (6 uddrag) – 00:00-5:53, 7:45-9:40, 13:45-20, 28:50-33:00, 43:00-50:00, 1:09:00-1:18:00. Teicher, Martin (2017): "Barndommens svigt kan spores i hjernen" i <i>Kristeligt Dagblad</i> Thieman, Per (2022): "Uddannelse afgør, hvordan det går os i livet" i <i>Politiken</i> Thormann, Inger: <i>Omsorgssvigt</i> Kapitel 3 s. 36-45 TVMV Play (2020): "Enestående – Jasmin er mønsterbryder" YouTube: Still face eksperimentet: https://www.youtube.com/watch?v=YT*TSXc6sARg Omfang 14 moduler af 90 minutter = 21 timer Sider: ca. 70
Arbejdsformer	Individuelt, gruppearbejde, klasseundervisning, fremlæggelser, læreroplæg

Forløb 2	Gruppepsykologiske samspil
Forløbets indhold og fokus	Dette modul handler om, hvordan vi som mennesker fungerer sammen i grupper, og hvordan vi påvirkes af andres adfærd. Her er blandt andet fokus på hvordan vi udvikler vores identitet, og hvorledes vi kommunikerer på de sociale medier, samt hvad der kan få mennesker til at begå ”onde handlinger”. Centrale begreber: Intergruppekonflikt, Fordomme, Stereotyper, Indgruppe, Udgruppe, Konformitet, Carl Goldbergs teori: Sårbarhed over for følelsen af skam, Omsorgspersoners ligegyldighed, Manglende evne til at føle sorg, Sproglige vanskeligheder ved at udtrykke følelser, omsorgspersoner som rollemodeller, Simon Baron-Cohen: Fravær af empati, Bandura: Moralsk frakobling, Frakobling gennem moralsk retfærdiggørelse, Frakobling gennem brug af eufemismer, Frakobling gennem fordelagtige sammenligninger, Frakobling gennem ansvarsfralæggelse, Frakobling gennem ignorering eller fordrejning af konsekvenserne, Frakobling gennem dehumanisering, Svendsen: Det onde som frihed, Det naturligt onde, Det moralsk onde, Den sadistiske ondskab, Den instrumentelle ondskab, Den idealistiske ondskab, Den dumme ondskab, Digital mobning, Goffman, Front stage, Back stage, middle region, Facework, Social perception, Zimbardo: Stanford Prison, Milgram: Lydighedseksperiment, Sherif: Robbers Cave, Asch: Streg-eksperiment (konformitet), Tajfel: Minimalgruppeeksperiment
Faglige mål	- Demonstrere et bredt kendskab til fagets stofområder, primært i forhold til det normalt fungerende menneske - Redegøre for og kritisk forholde sig til psykologisk viden i form af psykologiske teorier, begreber og undersøgelser - Formulere konkrete psykologifaglige problemstillinger i aktuelt stof samt udvælge og anvende relevant psykologisk viden fra forskellige kilder, herunder digitale medier, til at undersøge disse problemstillinger og kunne forholde sig kritisk til den anvendte viden på et fagligt grundlag - Inddrage og vurdere forskellige forklaringer på psykologiske problemstillinger

	- Argumentere fagligt og formidle psykologisk viden med et fagligt begrebsapparat på en klar og præcis måde Kunne skelne mellem hverdagspsykologi og videnskabelig baseret psykologisk viden - Demonstrere viden om psykologis identitet og metoder og behandle problemstillinger i samspil med andre fag.
Kernestof	<i>Socialpsykologi:</i> - Social adfærd, gruppepsykologiske processer og social indflydelse - kommunikation i sociale sammenhænge og på digitale medier - Stereotyper fordomme og diskrimination <i>Kognition og læring:</i> - perceptionens og tænkningens betydning for menneskets forståelse af sig selv og omverdenen, identitet og personlighed
Anvendt materiale.	CFU: Lydighedens dilemma 2:42-6:28 DR: Hvor langt vil du gå for en autoritet? https://www.dr.dk/drtv/se/fuckr-med-dn-hjerne -hvor-langt-vil-du-gaa-for-en-autoritet_50929 <i>Menneskedyret</i> (CFU: 7:49 -9:28) <i>Plejehjemmene bag facaden:</i> 00:00-20:47 (CFU) Larsen, O.S. (2024). <i>Psykologiens veje</i>. Systime. Kap 20: Kommunikation - Konflikter - Mobilen og de sociale medier (mobilen i det offentlige rum) - Supplerende tekster til kap. 20: Facework Kap 21: Socialpsykologi - Intergruppekonflikter Kap 22: Kulturmøder og kulturforskelle - Kulturmøder Kap 24: Ondskab - Opvækstens betydning - Fravær af empati - Moralsk frakobling - Det onde som frihed

	Hansen, K.Ø.R. & Lap, A.O. (2024). "Moralske dilemmaer" i <i>Kreativ psykologi</i>. (p190) Case: Henry Oliver Rinnan: <i>Ondskabens psykologi</i> s. 32-34 Jensen, C.T. & Quorning, K. (2024). <i>Undersøgelser i psykologi</i>. Systime. - Ville du give stød til en fremmed? - Gælder Milgram også i dag? - Ville du misbruge din magt? Hannibal, Jette: <i>Stereotyper, fordomme og diskriminering</i> s. 54-60 Kofoed, Jette og Shaheen Shariff: "Buksevand for øjnene af hele verden" i <i>Digital mobning</i> s. 21-23 Jensen, Lasse Lindhardt: <i>Hængt ud på nettet</i> (CFU) (2017) Jørgensen, Emil (2016): "Facebook-gruppen hvor Mia blev delt: Et lokum fuld af hån og humor", <i>Fyens Stiftstidende</i> Shaw, Kira: "Sådan vurderer din hjerne hvem du skal være venner med", <i>Videnskab.dk</i> (20 november 2014): https://videnskab.dk/kultur-samfund/sadan-vurderer-din-hjerne-hvem-du-skal-vaere-venner-med <i>Ond, ondere, ondest</i> (CFU) : Episode 1 (De første 20 min) + Episode 6 fra 20:11-slut Lund, Mette: "Mobberer ignorerer moralske standarder", <i>Videnskab.dk</i> (10. marts 2011): https://videnskab.dk/kultur-samfund/mobberer-ignorerer-moralske-standarder Hansen, Helle Rabøl og Robin May Schott: "Nye øjne på mobning" i <i>Mobning</i> s. 12-17 Hansen, Helle Rabøl (2013): Helle Rabøl om mobning, youtube.dk, https://www.youtube.com/watch?v=WenvnZs8kYk. Ringgaard, Anne: "Vælg dit profilbillede med omhu", <i>Videnskab.dk</i> (29. juli 2014): https://videnskab.dk/kultur-samfund/vaelg-dit-profilbillede-med-omhu-andre-dommer-det-pa-et-splitsekund Red Barnet: Hvorfor opstår mobning?, <i>YouTube</i>: https://www.youtube.com/watch?v=5pCNwMXR_nY YouTube: Asch: https://www.youtube.com/watch?v=ZcRWLLNehII
--	---

	YouTube: Robbers cave: https://www.youtube.com/watch?v=9W0Txe-bhFE Weirsøe, Mathilde (2013): ”Ny forskning gentænker mobning”, <i>DPU-Aarhus Universitet</i> Omfang: 13 moduler af 90 minutter = 19,5 timer Sider: ca. 65
Arbejdsformer	Gruppearbejde, læreroplæg, individuelt, skriveøvelser, eksamensøvelse

Forløb 3	Læring i en digitaliseret verden
Forløbets indhold og fokus	Dette udgangspunkt undersøger læring, læringens udfordringer i en digitaliseret verden og hvordan uddannelse kan presse og stresse. Dertil er det undersøgt, hvad motivation, hukommelse og mindset betyder for læring, samt hvilke tiltag der kan fremme læring.
Faglige mål	- demonstrere indgående kendskab til fagets stofområder, primært i forhold til det normalt fungerende menneske – redegøre for og kritisk forholde sig til psykologisk viden i form af psykologiske teorier, begreber og undersøgelser og kunne forstå dem i en historisk-kulturel kontekst - formulere konkrete psykologifaglige problemstillinger i aktuelt stof samt udvælge og anvende relevant psykologisk viden fra forskellige kilder, herunder digitale medier, til at undersøge disse problemstillinger og kunne forholde sig kritisk til den anvendte viden på et fagligt grundlag
Kernestof	<i>Kognition og læring:</i> - psykologiske, sociale, digitale og kulturelle forholds betydning for læring, motivation og hukommelse - perceptionens og tænkningens betydning for menneskets forståelse af sig selv og omverdenen <i>Personlighed og identitet:</i> - individuelle forskelle i livsstil og håndtering af udfordringer, herunder stress og coping. Supplerende stof: arbejds- og erhversrelaterede perspektiver
Anvendt materiale.	Christiansen, Michael Ørtz (2017): ”Caroline på 18; De andre var også pressede, men ikke på helt samme niveau”, <i>DR</i> DR: Mesterhjerner: Hukommelse https://www.dr.dk/drtv/se/mesterhjerner-hukommelse-55187

Dweck, Carol: *A summary of the two mindsets and the power of believing that you can improve* (uddrag - engelsk): <https://fs.blog/carol-dweck-mindset/>

Ebdrup, Niels (2012): ”Sådan bekæmper du stress i gymnasiet” (uddrag), *Videnskab.dk*

Haaning, Karen (2021): ”Dit mindset kan afgøre, om du får succes i karrieren” i *Vigreur*: <https://vigreur.dk/artikler/den-enkle-guide/dit-mindset-kan-afgoere-om-du-faar-succes-i-karrieren/3961c126-0469-4826-a2fd-a143f7107014>

Larsen, O.S. (2024). *Psykologiens veje*. Systime.

- Læringsformer (p5294)
- Samspilsprocesser (p5291)
- Coping (p5806)

Mindhelper: <https://mindhelper.dk/brevkasse/svaere-foelelser-og-tanker/jeg-har-virkeligt-haft-svaert-ved-at-finde-motivationen-til-gymnasiet/>

Pedersen, C. S. (2024) i *Temaer til psykologi – Grundbog til C-niveau*. Systime.
<https://temaertilpsykologi.systime.dk>

Kap. 3: Læringens udfordringer

- Hukommelse
- At få det til at sidde fast
- Motivation
- Stress og coping

Rasmussen, Johan (2024): ”Om få år ryster vi på hovedet af, hvad vi tillod i undervisningen, *Gymnasieskolen* (Uddrag)

Ravn, F.A.P. & Wolf, T. (2023). *Psykologi - fra celle til selfie*. Columbus.
Kap 3: individet i det senmoderne samfund: At fremme læring: Edgar Dales læringspyramide

Riisager, M. (2025). *PsykC*. Frydenlund. <https://psykc.ibog.frydenlund.dk>

- 4.2: Opmærksomheden
- 4.2.1: Opmærksomheden i en digitaliseret verden
- På efterskolen lægger eleverne mobiltelefonen fra sig (uddrag)

	Styrelsen for undervisning og kvalitet (2024) ”Skærme forstyrrer mere end hver 3. elev i undervisningen” (uddrag) YouTube: Moonwalking Bear: https://www.youtube.com/watch?v=qanJkV6Jvw YouTube: Ted talk - Carol Dweck (engelsk) https://www.ted.com/talks/carol_dweck_the_power_of_believing_that_you_can_improve YouTube: The difference between classical and operant conditioning https://www.youtube.com/watch?v=H6LEcM0E0io YouTube: introduktion til Vygotsky: https://www.youtube.com/watch?v=0T9GOIoJWJ4 Omfang: 10 moduler af 90 minutter = 15 timer Sider: ca. 50
Arbejdsformer	Gruppearbejde, læreroplæg, refleksionsøvelser, eksamensøvelse

Forløb 4	Kærlighed
Forløbets indhold og fokus	Romantisk kærlighed er noget af det bedste, man kan opleve. Men det kan også være svært. Dette forløb giver bud på, hvorfor vi forelsker os, hvilken betydning tilknytning i barndommen har for valg af partner og for tilknytningen i voksenlivet, hvorfor vi bliver tiltrukket af en partner og hvordan man vælger den rigtige partner. I forløbet undersøges også kulturelle forskelle samt kønsforskelle. Der arbejdes med psykologiske begreber, teorier og undersøgelser, der omhandler begreber som: <i>tilknytning</i>, <i>partnervalg</i> og <i>evolution</i>. Centrale begreber: Tilknytning (Ainsworth): ”The strange situation” – fremmedsituationstesten, Tryk tilknytningstype, Utryk-undgående tilknytningstype, Utryk-ængstelig tilknytningstype, Utryk-desorganiseret tilknytningstype, Prototypisk perspektiv på tilknytning, Revisionistisk perspektiv på tilknytning, Sternberg: Passion, Intimitet, Forpligtelse, 7 typer forhold, Femfaktormodellen: Ekstroversion, Venlighed, Åbenhed, Neuroticisme, Samvittighedsfuldhed. Jalousi, Misundelse, Evolutionspsykologi; Seksuel selektion, Forældreinvesteringsteorien, neuropsykologi, lystnetværket (lyst og begær fasen), attraktionsnetværket (tiltrækningsfasen), tilknytningsnetværket (etableringsfasen), metode: observationsstudie, spørgeskema, interview, eksperiment

Faglige mål	- inddrage og vurdere forskellige forklaringer på psykologiske problemstillinger - redegøre for og kritisk forholde sig til fagets forskningsmetoder, herunder kunne diskutere etiske problemstillinger i psykologisk forskning, samt kunne skelne mellem hverdagspsykologi og videnskabelig baseret psykologisk viden - demonstrere et grundigt kendskab til fagets metoder og på den baggrund selv være i stand til at designe og gennemføre mindre former for feltundersøgelser, herunder kunne præsentere og forholde sig til resultaterne med brug af et metodisk begrebsapparat
Kernestof	<i>Udviklingspsykologi:</i> - menneskets udvikling i et livslangt perspektiv, herunder betydningen af arv, miljø, køn og kultur - tilknytning, sårbarhed og resiliens - (Evolutionpsykologi) <i>Personlighed og identitet:</i> - identitet og personlighed Supplerende stof: videnskabelige og metodiske forhold
Anvendt materiale.	DR (2015): I følelsernes vold – kærligheden: https://www.dr.dk/drtv/se/i-foelelsernes-vold-kaerligheden 51261 Engedal, H.K. (2024). ”2.2 Femfaktormodellen” I <i>Bæredygtig bevidsthed – om klimapsykologi</i>. Systime. Fruensgaard, Jonas (2012): ”Kærlighed er ren kemi”, <i>Kristelig Dagblad</i>: https://www.kristeligt-dagblad.dk/liv-sj%C3%A6/k%C3%A6rlighed-er-ren-kemi Jensen, C.T. & Quorning, K. (2024). ”4.8: Påvirker din tilknytningsstil dine kærlighedsforhold?” i <i>Undersøgelser i psykologi</i>. Systime. Kristensen, Pernille Kjeldgaard (2020): ”Intet har ændret sig på 30 år: Vi bliver stadig tiltrukket af smukke kvinder og rige mænd”, <i>DR</i> Kristensen, Regitze (2015): ”Kære mænd – hvor fanden er I henne?”, <i>Euroman</i> (uddrag) Langberg, Maja (2023): Nyt, stort studie afliver kærlighedsmyte - parterapeut er enig”, <i>TV2 Nyheder</i> https://nyheder.tv2.dk/samfund/2023-09-08-nyt-stort-studie-afliver-kaerlighedsmyte-parterapeut-er-enig

	Larsen, O.S. (2024). <i>Psykologiens veje</i>. Systime - Observationsundersøgelse (p5756) – udgået materiale - Mary Ainsworth (c13974) - Hvad bestemmer tilknytningstypen (c11006) - Betydning på længere sigt c11005 M. R. (2024). <i>PsykB</i>. Frydenlund. https://psykb.ibog.frydenlund.dk - 8.2.7: Tilknytning og jalousi - 8.3: Mange slags kærlighed - 8.3.1: Syv slags forhold - 8.5.2 Kønsforskelle i synet på uforpligtende sex (c775) - 8.5.2: Undersøgelse af kønsforskelle i modtageligheden over for seksuelle invitationer (c776) - 8.5.2: Den evolutionære baggrund for jalousi (c784) - 8.5.2: Kønsforskelle i oplevelsen af jalousi (c786) Pedersen, C.S. (2024). 2. Vigtige psykologiske metoder. I <i>Temaer til psykologi – Grundbog til C-niveau</i>. Systime (p209) ”Case om Eva” Omfang: 7 moduler af 90 minutter = 10,5 timer Sider: ca. 50
Arbejdsformer	Gruppearbejde, læreroplæg, kreative øvelser, eksamensøvelse, kreative øvelser, puslespil om metode

Forløb 5	Eksamenstræning
Forløbets indhold og fokus	Fokus på repetition af udvalgte emner fra de ovenstående forløb Fokus på den at opstille psykologiske problemstillinger og foretage analyse af bilag.
Faglige mål	- formulere konkrete psykologifaglige problemstillinger i aktuelt stof samt udvælge og anvende relevant psykologisk viden fra forskellige kilder, herunder digitale med - demonstrere et bredt kendskab til fagets stofområder, primært i forhold til det normalt fungerende menneske
Kernestof	
Anvendt materiale.	Christoffer, Mogens Nygaard (2008). "Kan adoption hjælpe de glemte børn?", <i>Information</i> Ritzau (2010): "Danske soldater dræber uden kvaler", <i>Politiken</i> Svendsen, Jakob (2009): "Gruppen er forpligtet på liv og død". <i>Politiken</i> Ved det grønne bord – Psykologi C 2022 Bilag 1: Forsker: Skærmene har invaderet vores liv - det er på tide, vi gør modstand Kilde: Bent Meier Sørensen, Videnskab.dk d. 14/01 2019 Bilag 2: Teenagere: Vores forældre giver os ingen regler for opførsel på mobilen Kilde: Laura Marie Sørensen, dr.dk d. 26/6 2019 Omfang: 3 moduler af 90 minutter = 4,5 timer Sider: ca. 6
Arbejdsformer	Individuelt arbejde, gruppearbejde, læreroplæg, eksamensøvelse